

Lapsenhuoltolain uudistaminen; OM:n työryhmän mietintö

Lausunto annettiin lausuntopyynnön mukaisesti kysymyksiin vastaten

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Työryhmän mietinnössä on käsitelty merkittävimmät muutostarpeet voimassa olevaan lapsenhuoltolakiin nähden. Kiitettävää on, että lapsen suhde vanhempiin myös eron jälkeen nähdään tärkeäksi turvata, lakiin ehdotetaan lisättävien säännökset vuoroasumisesta, tapaamissopimuksen toteutumattomuutta ennaltaehkäistäisi uhkasakko-käytännöllä ja vieraannuttaminen huomioidaan lapsen kohdistuvaksi henkiseksi väkivallaksi.

Miesjärjestöjen keskusliiton arvion mukaan vuoroasuminen tulisi kuitenkin säätää ensisijaiseksi vaihtoehdoksi lasten asumisesta päätettäessä sen riitoja ennaltaehkäisevän vaikutuksen vuoksi (muuhun ratkaisuun päättämisestä tulisi edellyttää vankat perustelut). Lisäksi näemme kyseenalaisena, riittävätkö vieraannuttamisen tai huoltokiusaamisen ehkäisemiseen liittyvät ehdotetut lisäykset turvaamaan mahdollisimman riidattomat erot. Erokriisien vakavimmat lapsen etua haittaavat tekijät kun yleensä liittyvät huolto- ja tapaamisoikeusriitoihin ja niiden ympärillä oman edun kyseenalaiseen ajamiseen käytettyihin keinoihin.

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Miesjärjestöjen keskusliiton näkemyksen mukaan vanhemmuuden tahallinen horjuttaminen (esimerkiksi vieraannuttaminen ja tapaamisoikeuden noudattamattomuus) tulee lainsäädännön turvin estää. Mietinnössä käsitellään sekä vieraannuttamista että tapaamisoikeuden noudattamattomuutta, ja ne huomioidaan asioina, jotka horjuttavat vanhemmuutta ja ovat suoraan tai välillisesti lapsen kohdistuvaa väkivaltaa. On hyvä, että nämä kysymykset on näin nostettu esille. Uhkasakko-menettely, jota nyt esitetään tapaamisoikeuden noudattamattomuuteen liitettäväksi, tulisi kuitenkin liittää kaikkeen huoltokiusaamiseen, ja vieraannuttamisen kriminalisoiminen saattaisi olla mietinnössä esitettyä selkeämpi tapa ennaltaehkäistä tätä ongelmaa.

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Vuoroasuminen tulisi säätää ensisijaiseksi vaihtoehdoksi lasten asumisesta päätettäessä. Tämä helpottaisi riitaistenkin huoltajuuskiistojen käsittelyä, koska osapuolten ei tarvitsisi ensisijaisesti pelätä menettävänsä suhdettaan lapsiinsa. Tätä vahvistaisi säädös siitä, että muuhun ratkaisuun päätyminen edellyttäisi vankkoja perusteluja. On myös olemassa merkittäviä käytännön toteutumiseen pohjaavia tutkimuksia vuoroasumisen toimivuudesta muun muassa juuri lapsen edun näkökulmasta.

Vuoroasumiseen päädyttäessä tuet, etuudet ja kulut tulisi jakaa tasavertaisesti vanhempien kesken näiden henkilökohtaisiin tuloihin suhteutettuna. Mietinnössä huomioidaan kyllä, että em. asioihin liittyvän erityislainsäädännön toivotaan kehittyvän tähän suuntaan, ja myös esimerkiksi huoltosopimusten laadinnassa tätä ohjeistetaan huomioitavan. Vain lakiin selkeästi kirjaamalla tämän toteutuminen kuitenkin varmistetaan.

Vuoroasumisratkaisua (ja tarkemmin tapaamisfrekvenssejä) tulee kuitenkin tarkoin pohtia silloin, kun lapsi on alle kolme vuotias (sillä perusteella, joka työryhmän ehdotuksessakin mainitaan). Tähän liittyen tulisikin sopimusten tekoa ohjata siten, että tapaamisoikeus muuttuu lähtökohtaisesti vuoroasumiseksi nuorimman lapsen täyttäessä kolme vuotta.

[Oikeudenkäynti \(3. luku; 14-17 §\)](#)

Ei huomautettavaa.

[Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu \(3 a. luku; 17 b ja 17 d §\)](#)

Ei huomautettavaa.

[Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen \(6. luku; 39 ja 41 §\)](#)

Ei huomautettavaa.

[Asetuksenantovaltuus \(7. luku; 49 §\)](#)

Ei huomautettavaa.

[Liitelait \(Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?\)](#)

Ei huomautettavaa.

[Vaikutukset \(Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?\)](#)

Lakia muutettaessa esitetyn mukaiseksi tulee varmistaa viranomaisten riittävä täydennyskoulutus erityisesti vieraannuttamisen, huoltokiusaamisen ja olosuhdeselvitysten tekemisen osalta. Lastensuojelun tulee kyetä tunnistaa vieraannuttaminen ja huoltokiusaaminen. Ja olosuhdeselvitysten laatu tulee olla laadukasta ja tasavahvaa valtakunnallisesti.

Näemme myös haasteena sen, että näin seikkaperäisesti eri ongelmista säädettäessä väärinkäytösyritysten määrä saattaa vastaavasti kasvaa, eli eri pykälää saatetaan hyödyntää ei-rakentavassa oman edun tavoittelussa. Erityisesti lakimies- ja käräjäoikeuskäsittelyt saattavat tästä syystä monimutkaistua ja käsittelyjen venyminen voi johtaa myös eron osallisten hyvinvoinnin vähenemiseen. Tämä voidaan välttää ennakkopäätösvalmistelulla ja ennen kaikkea niihin määrätietoisesti tukeutumalla.

[Muuta \(Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?\)](#)

Ei huomautettavaa.

Helsingissä 28.11.2017

Miesjärjestöjen keskusliitto ry:n hallitus

Miesjärjestöjen keskusliitto ry
Annankatu 16 B 28
00120 Helsinki
toimisto@miesjarjestojenkeskusliitto.fi
www.miesjarjestojenkeskusliitto.fi

